

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DFE-WNF.050.50.2025.AS
3868392.15721877.12636276
Warszawa, 04-08-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji Posłanki Wiolety Tomczak oraz grupy Posłów w sprawie wsparcia obywateli w inwestowanie w pompy ciepła (K10INT10427)

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania dotyczące realizacji Programu „Czyste Powietrze” (dalej: Program).

1. Czy ministerstwo dysponuje danymi dotyczącymi nadużyć w ramach dofinansowań z programu „czyste powietrze”?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej monitoruje realizację programu „Czyste Powietrze”. W ramach prowadzonych działań gromadzone są dane dotyczące przebiegu wdrażania programu, w tym również informacje o potencjalnych i stwierdzonych nieprawidłowościach. W przypadku stwierdzenia nadużyć, podejmowane są odpowiednie działania wyjaśniające i korygujące, a sprawy są kierowane do właściwych organów kontrolnych lub ścigania.

2. Czy podjęte zostały kroki, aby zabezpieczyć program przed nieuczciwymi praktykami w następnych latach?

Program „Czyste Powietrze” jest stale monitorowany i dostosowywany do pojawiających się potrzeb. Celem przeprowadzonej w 2024 r. gruntownej reformy programu było jego usprawnienie, a przede wszystkim zabezpieczenie gospodarstw domowych przed nadużyciami.

Nowe zasady Programu, które weszły w życie 31.03.2025 r., zostały opracowane, aby:

- zapobiegać nadużyciom
- efektywnie wydawać środki publiczne;
- równo traktować wszystkich beneficjentów – wprowadzenie jasnych i jednolitych kryteriów dostępu do dotacji zapewnia transparentność i jednolitość przyznawania środków;
- zabezpieczyć budżet i realizację celów Programu.

Działania podejmowane w celu przeciwdziałania nieuczciwym praktykom obejmują:

1) Działania kontrolne:

Każdego roku działaniom kontrolnym podlega od kilku do kilkunastu procent przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu. W 2024 r. wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (dalej: wfośigw) przeprowadziły ok. 9,5 tys. kompleksowych kontroli. W ramach kontroli przeprowadzanych na miejscu inwestycji weryfikowana jest m.in. zgodność dokumentów oraz stanu faktycznego z wymogami Programu.

2) Obowiązkowy audyt energetyczny

W ramach zabezpieczenia beneficjentów przed wysokimi rachunkami oraz w celu optymalnego doboru urządzenia grzewczego dla danego budynku, od 31.03.2025 r., wprowadzono obowiązek sporządzenia audytu energetycznego. Nowe wymagania mają na celu podniesienie jakości dotowanych przedsięwzięć, wyeliminowaniu modernizacji częściowych lub symbolicznych, aby zapewnić lepsze wydatkowanie środków publicznych. Sporządzony przed rozpoczęciem inwestycji audyt wskaże działania, które należy wykonać, aby podnieść standard energetyczny nieruchomości i uzyskać minimum 40% redukcji wskaźnika zapotrzebowania na energię do ogrzewania budynku. Tak określone kryteria zapewnią, że inwestycja realizowana w ramach Programu uchroni beneficjenta przed zwiększonymi rachunkami za energię i zabezpieczy przez ubóstwem energetycznym. Audyt energetyczny sporządzony przez osobę wpisaną do *Wykazu osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetyki* Ministerstwa Rozwoju i Technologii, jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie. Natomiast wykonanie świadectwa charakterystyki energetycznej jest obowiązkowe po zakończeniu przedsięwzięcia jako potwierdzenie osiągniętego efektu.

3) Lista Zielonych Urządzeń i Materiałów (Lista ZUM)

W celu wyeliminowania pomp ciepła o niskich standardach efektywności, w szczególności importowanych, dofinansowaniem objęte są jedynie pompy ciepła zamieszczone na liście ZUM.

Od 2024 r. eksperci Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), na podstawie przesłanych przez producentów/importerów dokumentów, potwierdzają spełnienie przez dane urządzenie/materiał wymogów zawartych w rozporządzeniach UE. Wpis urządzenia na listę ZUM możliwy jest na podstawie raportu z badań wykonanych w laboratorium, zlokalizowanym na terytorium jednego z państw EU lub EFTA, posiadającym akredytację w odniesieniu do normy ISO/IEC 17025 oraz stosującym akredytowane metody badawcze zgodne z normami EN 14511, EN 14825, EN 12102, EN 15879, EN 16147 (zależne od rodzaju pompy ciepła).

W celu zapewnienia lepszej dostępności urządzeń beneficjentom Programu, w wersji regulaminu listy ZUM obowiązującej od 29.04.2025 r., umożliwiono zgłaszanie gruntowych pomp ciepła, pomp ciepła powietrze/powietrze oraz pomp ciepła do ciepłej wody użytkowej na podstawie powszechnie uznawanych europejskich znaków jakości HP Keymark, EHPA Q lub EUROVENT. W tym przypadku zasady są tożsame dla wszystkich ww. certyfikatów niezależnie od podmiotu certyfikującego, w tym m.in. wymagane jest, aby certyfikat został uzyskany na podstawie badań wykonanych w akredytowanym laboratorium zlokalizowanym na terenie UE lub EFTA.

4) Operatorzy Programu Czyste Powietrze

W trosce o najbardziej wrażliwych beneficjentów Programu, przede wszystkim osób starszych i/lub ubogich energetycznie, wykluczonych cyfrowo, grupy narażonej na

działania nierzetelnych wykonawców – nowa odsłona Programu wprowadziła ogólnopolski mechanizm Operatorów. System nastawiony jest na zaangażowanie gmin, gdyż to one najlepiej identyfikują potrzeby mieszkańców na danym terenie. Na obszarach, gdzie gminy nie zdecydują się na przystąpienie do Programu w roli Operatora, funkcję tę pełni wfośigw. Procedowanie wniosków z udziałem Operatora jest obowiązkowe w najwyższym poziomie dofinansowania i z prefinansowaniem na poziomach najwyższym i podwyższonym, a opcjonalna w poziomie podwyższonym.

W uruchomionym przez wfośigw naborze na Operatorów gminnych złożono do 27.06.2025 r. 1378 deklaracji o chęci przystąpienia do systemu i podpisano 1184 porozumienia. W województwach zachodniopomorskim i podkarpackim całkowity udział gmin w systemie przekroczył 70%. Za pośrednictwem Operatorów złożono 3030 wniosków o dofinansowanie, co stanowi ponad 34% wszystkich złożonych wniosków, od momentu uruchomienia naboru w nowej odsłonie.

5) Poradnik dla Wykonawców

NFOŚiGW przygotował zestawienie najczęściej zadawanych pytań i odpowiedzi, tak aby wspomóc firmy i przedsiębiorców, wykonujących prace w ramach Programu, w sprawnej realizacji inwestycji. Pomocne dla Wykonawców informacje znajdują się na stronie: <https://czystepowietrze.gov.pl/pomocne-narzedzia/poradnik-dla-wykonawcow>

3. *Czy rozważane jest wprowadzenie kolejnych programów bądź ulg dla osób, które zdecydują się na instalacje pomp ciepła w swoich budynkach?*

Osoby, które chcą zamontować pompę ciepła, mogą otrzymać dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pomoc ta jest dostępna w dwóch programach, skierowanych do osób fizycznych: „Moje Ciepło” i „Czyste Powietrze”.

Program „Moje Ciepło” daje możliwość uzyskania dotacji na pompę ciepła dla właścicieli nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Kwalifikują się nie tylko budynki w trakcie budowy, ale również te, dla których złożono zawiadomienie o zakończeniu budowy lub złożono wniosek o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie po 1.01.2021 r. Dofinansowaniu podlega zarówno zakup i montaż powietrznej pompy ciepła (powietrze/powietrze lub powietrze/woda), jak i gruntowej pompy ciepła (grunt/woda lub woda/woda).

Program „Czyste Powietrze” wdrażany przez NFOŚiGW we współpracy z wfośigw daje możliwość uzyskania dotacji na różne rodzaje pomp ciepła (powietrze/woda, powietrze/powietrze, gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej). Wysokość dotacji w Programie jest uzależniona od dochodu beneficjenta i standardu energetycznego nieruchomości. Dofinansowanie dla pomp w formie dotacji wynosi od 4 480 zł do maksymalnie 18 000 zł dla podstawowego poziomu dofinansowania oraz od 11 200 zł do maksymalnie 45 000 zł dla najwyższego poziomu dofinansowania, w zależności od rodzaju zainstalowanej pompy.

Ponadto, od kilku lat w ramach podatkowego instrumentu wsparcia promowani są podatnicy, którzy podejmują proekologiczne działania.

Dzięki obowiązującej od 1 stycznia 2019 r. uldze termomodernizacyjnej możliwe jest odzyskanie części kosztów poniesionych na zakup i montaż pompy ciepła. Z ulgi termomodernizacyjnej mogą skorzystać podatnicy opodatkowujący swoje dochody według skali podatkowej, według jednolitej 19% stawki podatku dla przedsiębiorców, a także podatnicy opłacający ryczałt od przychodów 2/3 ewidencjonowanych, będący

jednocześnie właścicielami lub współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Warunkiem zastosowania ulgi termomodernizacyjnej jest realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, którego podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem. Łączna kwota odliczenia nie może przekroczyć 53 000 zł w odniesieniu do wszystkich realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych we wszystkich budynkach, których podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem. Wydatki podlegające odliczeniu w ramach ulgi termomodernizacyjnej (tj. materiały budowlane, urządzenia i usługi) są określone i zawarte w rozporządzeniu¹.

Na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 129a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych² wolne od podatku dochodowego są świadczenia, w szczególności dotacje oraz kwoty umorzonych pożyczek, otrzymanych ze środków NFOŚiGW lub WFOŚiGW, na przygotowanie dokumentacji oraz realizację przedsięwzięcia, w tym otrzymane ze środków udostępnionych bankom, zgodnie z art. 411 ust. 10 ustawy Prawo ochrony środowiska³. Zatem ewentualne dotacje na sfinansowanie pomp ciepła, pochodzące z powyższych środków, nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

4. Czy obywatele są informowani, a jeżeli tak, to w jaki sposób o korzyściach wynikających z inwestycji w pompy ciepła?

W ramach prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych przedstawiane są zarówno korzyści wynikające z zainstalowania jak i ograniczenia zastosowania wszystkich technologii dofinansowywanych w Programie „Czyste Powietrze”. Działania te obejmują także pompy ciepła.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

¹ Rozporządzenie Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 273)

² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163 z późn. zm.)

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647)